

The Impact of Electronic Communication and the Net Language on the Language Use and Linguistic Expressions of Today's Youth in Hungary

Josip Ivanović¹, Márta Törteli Telek², György Molnár³, Yoo Jinil⁴,
Zoltán Szűts⁵ and János Vilmos Samu¹

¹Faculty of Primary Education in Hungarian Language, University of Novi Sad

²Jovan Jovanović Zmaj Primary School

³Faculty of Economics and Social Sciences, Budapest University of Technology and Economics

⁴Central and East European Studies, Hankuk University of Foreign Studies

⁵Faculty of Informatics, Eszterházy Károly University

Abstract

The present study retraces how the prestige of written language conventions impacts internet-based communication and how this linguistic subculture influences the use, development and evolution of language. The author's basic premise is the "linguistic frugality" as a definitive characteristic of the Internet, resulting in the formation of a written slang. The authors shed light at the respective forms used in internet communication. The study explores the main manifestations of the abovementioned slang and investigates idiosyncratic orthographic solutions dominating the World Wide Web. Due to the paralinguistic deficiencies of the written text primarily manifested in the lack of a metalanguage or mimicry, the emotional content of our messages is expressed in the form of smile symbols. Consequently, the phonetic equivalents of the written image tend to dominate texts exchanged via e-mail or chat lines. The increasing domination of the net language by images results in visible semiotic and grammatic consequences. Thus a new metaphoric language is being born as established textual forms start to become obsolete. However, one basic question remains: Will the new digital communication options lead to linguistic vitality, linguistic diversity and creative language use, or the net language will

have a negative impact on the development of language and result in overall value loss? In sum, the authors explore the impact of net language or internet-based communication on the language use and linguistic expressions of today's youth.

Key words: *creativity; net language; language norms; universal language.*

Introduction

It can hardly be disputed that our language is going through a significant change due to the accelerating communication process primarily driven by information and communication technology. Consequently, the demand for carefully written texts declines and writing becomes less disciplined due to the easily editable and alterable written texts in an info-communication environment. The use of word processors inevitably results in errors, making us more tolerant to mistakes in case of texts produced via information and communication technology devices. In such a context the role of persuasion, convincing the reader, in other words, rhetorics, gains a tremendous significance as communication in the virtual world cannot be effective without a thorough knowledge of rhetorics and debate techniques (Bódi, 2010). The resulting disputes, exchanges of opinions, interactions or dialogues require a substantial background in rhetorics. Positions often clash on the online platforms where, in addition to the importance of debate skills, the role of opinion leaders increases as well.

In the past four hundred years, the Hungarian language showed a cohesive development, giving rise to its vernacular and literary version. In the last decades, however, a divergent trend led to the emergence of “vulgarity” in literary language and the “language of youth,” i.e. a certain type of slang appeared. The impact of the tabloid culture along with that of the World Wide Web is increasingly felt as the resulting changes affect the phonetic, grammatical, lexical and pragmatic, or use-related aspects of language. At the same time, the linguist community has not provided an effective answer or proposed a strategy (Balázs, 2011), thereby raising public concerns for the Hungarian language.

Research performed in an info-communication context can raise several questions, including the impact of the internet on language use, the role of linguistic phenomena (abbreviations, lexical borrowings, interference) in net language and the influence of the Internet on the instruction of native languages, especially in a minority context.

It is generally believed that the Internet can negatively impact language use in a variety of ways. One such result is the decline of reading comprehension skills. Viewed from a generational aspect, the unconditional reception of undemanding, unsophisticated texts appearing in the online media contributes to a diminishing level of linguistic expressive capability among youth as most of these texts cannot be considered eloquent or well-crafted. This language subculture has a substantial impact on language use, especially the development and evolution of language, leading to value loss over value creation. In order to explore the viability of this hypothesis, we must examine the most visible features and characteristics of net language, especially that of the social media.

Thus, previous research will help us obtain a more comprehensive and realistic view of the given phenomenon.

It is beyond doubt that a digital environment provides a new linguistic form of expression as our Internet-based communication is becoming more direct, extemporaneous and informal. As written texts include more components of the spoken language, writing starts to become similar to speaking, in other words, we start to write the same way as we speak. As time is of the essence, requirements of clear composition give way to temporal considerations, thus speed becomes more important than the quality of the given written expression.

The language of online environments, or the main characteristics of net language

Living in a modern world implies a continuous exposure to a barrage of images originating from various sources and channels. One inevitably encounters traditional printed and digital pictures or visual images via newspapers, figures on product packages and advertisements.

While the Internet generates a new “image-based” language and new linguistic norms, the former shows significant differences from the standards of everyday language (Buda, 2011). The rules and norms of internet-based communication result from the internal dynamics and cohesion of the user community and virtually exclude the traditional literary language-based vernacular norm system and the external linguistic community. Therefore, a group language appears to be formed which is only intelligible or understandable for the members of the given group.

While on the one hand this language produces texts with greater information density and a lower level of redundancy or repetition, there is a window for superficiality on the other. The latter is especially characteristic of text messages, as the sender observing or in some cases negating the expectations of rationality tends to create a colourful, qualified and witty message in order to inform and entertain the receiver by transmitting the greatest amount of information with the least number of characters possible. An outsider could not fully comprehend the texting language as previous language changes requiring longer time periods are restricted to one generation, which potentially leads to difficulties in interpreting the given messages.

While the slang of the Internet, although not restricted to the users, gains an increasing role these days, the primary users are members of the net community, as these terms mostly originate from the social media networks themselves. There are several reasons behind the emergence of such non-standard language: the need for group solidarity; the desire to belong to a group; the attempt to be creative, expressive, fast and simple; showing one’s sense of humour; annoying or provoking the average law-abiding citizen.

The Internet itself leads to a new quality. It is not only information exchange or a new form of mass communication but also the synthesis of all previous communication forms, in other words, speech itself. The new language quality or vernacular generates

several changes in vocabulary, grammar and phonetics. While the change of language can be considered a natural process, the speed and power of informatics supporting the respective changes cause a conflict with the most basic characteristic of language: tradition (Balázs, 2009). These two opposing forces shape our language use, both in the case of the vernacular and the literary language.

The orthographic features of “secondary literacy” belonging to the category of e-rhetorics include non-traditional spelling, abbreviations, graphostylistic elements and creative, idiosyncratic style. As far as the textual aspects of e-rhetorics are concerned, minimal elliptic sentences, slang or dialect-related terms, component characteristic of spoken language (particles and interjections) and playful, creative language use can be discerned (Érsok, 2004). Such creative language use enables internet users to express their own personalities. Standing out from the crowd on a momentary basis is a unique means of self-expression that facilitates viral spread of such language-based phenomena.

In digital interaction the given text is typed the fastest way possible and formed to an extent that it does not limit comprehension on the side of the receiver. The main goal of the text producer is the elaboration of a short and concise message which is easy to understand, unequivocal, and does not weaken the continuity and speed of data input.

Therefore, we can identify a trend of “linguistic frugality” in the net language leading to the formation of a type of written slang. This trend is also manifested in a conservative or restrictive use of characters in order to make the communication faster, more fluid and effective (Balázs, 2005). Such examples include: 1 the beginning and the end of a word combined into a new word; 2 acronyms made from the initial letters of the given words; 3 abbreviation of syllables and compound units with initials; 4 combining numbers and letters; 5 omission of double digit consonants and careless spelling of certain terms; 6 merging or melding forms; 7 substitution of a word or suffix with a sign; 8 inclusion of English words (Bódi, 2004a; Laczkó, 2007). No wonder that members of the older generation are appalled at seeing such texts and concerned over the decline of language and the apparent attendant dangers.

Due to a decline of control over the writing process, unusual spelling or writing tends to appear in Hungarian texts. Words of foreign origin are always hyphenated with a suffix, regardless of the need for hyphens (according to Hungarian grammar, hyphen is only needed if the pronunciation is not clear); the titles of works include only words starting with upper case letters; the dates are written according to the rules of various foreign languages and the transpositions of letters or words, even distortions generated automatically by the computer programs, are willingly accepted by the users (Prószéky, 2017).

Tamás Kruszlíc presents a more comprehensive view of the internet language and concludes that on a pragmatic level it is characterised by spontaneous or haphazard writing frequently displaying jumps and changing points of view. The reduced forms, abbreviations and blends amount to a reduced grammar laden with spoken linguistic forms and impersonal grammatical structures. The formal modifications include a

novel orthography, phonetic script and vigorous iconization. The author attempts to provide a comprehensive overview of the digilect by demonstrating the variety of the respective derivations in addition to abbreviations derived from Hungarian words, mood generating English derivations compatible to the Hungarian phonetics, English acronyms, terms of endearment in Hungarian, along with inflexions formed from English abbreviations complemented with Hungarian consonants in speech (Kruzslicz, 2013).

A closer look at this list reveals words or word-formation methods well known from the texts of bloggers, lay journalists or active users of social media available on the World Wide Web, virtually used by everyone.

The semantic compression factor of this new culture leads to a differing use of existing language components along with those of the newly generated ones. The content domain of certain expressions is expanded to include increasingly novel conceptual relations. Consequently the association network of conceptual relations entailing the signified and various basic communication contexts becomes more complex, while the net language becomes visual and imagistic with clearly identifiable semantic and grammatical features (Szécsi, 2015). Said semantic changes are considered significant new developments by all active participants of the online world.

From a grammatical aspect, the spoken language forms appear dominant, the number of abstract nouns decreases, verb inflexions become more frequent, the communication includes a higher number of personal pronouns while modifiers qualifying the given meaning become more common. The contracted spoken language forms became ossified or turned into standard components of this language use approach. The same applies to abbreviations which span over genre limits and characterize and control the total electronic language spectrum (Andó, 2010). As the speed of internet communication increases, the participants in the given conversation aim to reproduce direct human speech in writing. Since data transmission speed is limited, the users attempt to overcome this setback by saving time during writing and sending messages mostly by resorting to abbreviations, and other methods as well. Abbreviations and word stem characteristic of slang are usually integrated into communication if time is of the essence, that is, if the exchange of messages is urgent. Slang can be either partial or fully dominant in the given text (Molnár, 2014). This communication form is typical for digital natives. Previous research has established (2014) that students are open minded towards the use of ICT devices in classrooms (Molnár & Sik, 2014).

The extent of word class variety in online chat makes the genre very similar to spoken language or qualifies it into the category of conceptionally oral communication forms. In such orally-oriented communication verbs and pronouns dominate, while the rate of nouns is also relatively high, almost identical to that of the treatise or thesis language identified by Ferenc Nagy.

In *Our language culture at the turn of the century*, Géza Balázs identified the following features of the idiosyncratic internet orthography: 1 careless orthography of Hungarian

words; 2 simplified written versions of Hungarian words, primarily via the use of numbers; 3 writing Hungarian words according to the rules of a foreign language (Minya, 2011). Consequently, these changes cannot be followed by the orthographic or spell-check dictionary.

At the same time, we must be aware of the traces of dialects originating beyond the borders of Hungary, in addition to the commingling of Hungarian and English language components on the web. This phenomenon primarily refers to the features of the regional language as in areas across the border in the bilingual communities the contact version of spoken Hungarian language reflects the impact of bilingual or multilingual environments (Pásztor Kicsi, 2016).

According to Anita Márku, the discourse of Facebook users across the border of Hungary reveals that the given contact components are integrated deliberately and their appearance indicates belonging to a given offline or online group, alongside ethnic or local loyalty. Thus the contact phenomena do not refer to linguistic deficit, but are consciously used as creative communication tricks in the form of humorous language games, supplemental meaning or other stylistic values sometimes functioning as verbal means of group solidarity or Subcarpathian identity (Márku, 2017).

Hence, linguists attempt to present an overview of the linguistic characteristics of internet-based texts by focusing on the most dominant features. It can be concluded that a unique blend of written and spoken communication is identified on the Internet with a definite trend toward spoken language features, thereby offering new routes of research.

Smileys and emojis

According to Zoltán Bódi, the emotional aspect of the written message is expressed by smile symbols in lieu of metalanguage or mimicry. In e-mail and chat texts the writing image and form emphasize the phonetic aspects of spoken statements. Consequently, the spoken vernacular conveys messages with its form and image, addresses the reader and compels the comprehension of the text. Additional markings in e-mails and chat texts include the underlining of potentially highlighted terms before and after the words, or the use of upper case words or texts indicate heightened emotional content and its spoken equivalent is screaming (Bódi, 2004b).

Ádám Kis substantiates the previous research by recognizing the lack of metacommunicational devices from the written version of the spoken language. He notes the absence of three crucial components: 1 shared perceptual and acoustic space; 2 certain accompanying phenomena including hand gestures and facial expressions; 3 modulational devices including volume, tone, etc. (Kis, 1997). Consequently, smile symbols or emoticons emerge substituting suprasegmental phonetic devices, facial expressions and hand gestures. These emoticons appearing in a basic version and unlimited idiosyncratic variations enhance the given text with symbolically comprehensible contextual meaning functions such as added emotions, irony, euphemism or reinforcement.

Szilárd Sallói reiterates that the demand for smileys is based on the paralinguistic deficiencies of the written text. Smileys always appear as part of the given text and stress or reinforce the preceding conceptual segments or thought units. There is no justification for their independent use since their meaning is derived from the particular communication context (Salló, 2011). While, in addition to a standardized connotation, an animated emoticon can have more meanings, the additional meaning is indicated by the association between the given text and image. Therefore, an additional field of reading comprehension becomes applicable as the simultaneous presence of text and image generates new meanings. According to a more lenient approach, emojis are merely creative forms of expression and pose no threats to alphabetic writing or language. Thus emojis do not eliminate linguistic traditions; rather, they open a gate to a non-discursive language while reminding us that written language will always have a visual component. Since emojis can only be recognized in texts exchanged on social media, comprehension is restricted to those with access to respective supporting technology. Accordingly, writing is not only a simple cognitive process but also a physical activity aimed at the creation of a visible and tangible product with definite physical characteristics (Lebduska, 2014).

Compared to emoticons, which are composed of characters, the stated emoji features depend on the operation systems and the make of the given devices. Consequently, standardization and norms are assigned secondary significance (Szűts, 2016) and individual creativity supersedes all other considerations. The communication ability of certain linguistic communities is not restricted to a so-called standard language acquired from the moment of implementation as the newly formed net language is permeated with non-standard components.

Characteristics of syntax

As far as linguistic levels are concerned, one of the most important characteristics of the written version of spoken language is the relative lack of well-crafted compound sentences containing several subordinate clauses (Andó, 2010). The general availability of grammatical features related to oral communication is a sign of the propensity of language for the contraction of meaning. One such example is the simplification of sentence structures in everyday communication. Consequently, easy to comprehend coordinating or juxtaposing clauses meeting the requirements of pictorial language supersede the complex structures including several subordinate clauses (Szécsi, 2015).

Nikoletta Érsök concludes that simple sentences dominate internet-based texts. Accordingly, only 25% of all sentences qualify as compound sentences and 75% are simple ones, wherein one third of the simple sentences fall into the category of inarticulate or incomplete sentences. These texts include illogical, haphazard sentence structures, multiple beginnings and sometimes full omission of the main sentence along with its indication by a demonstrative word. At the same time, the available technology compels users to present their message in shorter sentences, containing five

or six words on average (Érsok, 2007). The interruptive aspects of chat communication remind one of conversations. Furthermore, the chat language often contains elliptic sentences, the standard components of dialogues.

Genre-specific aspects of the types of internet communication

Having read texts on the Internet, we can witness multiple transformation processes regarding content, style and genre. The text itself is transformed in the internet context and new communication genres or types emerge. There is no determined style to be followed during internet-based communication, and the particular style is adapted to the purpose and target audience of the given website. Since only relevance is the limit or the given formations are only determined by relevance, several new and noncategorizable communication genres appear on the webpages (Bódi, 2004a). Consequently, the receiver has to possess a certain level of background information for the relevant interpretation of the given message.

While across the board conclusions cannot be drawn regarding the use of language on the Internet, specific information is available on the language of specific types of communication genres (Bódi, 2004b). There are no generally applicable communication attributes as the respective genres have separate rules. However, partial flow can be discerned as we address our boss differently than when we write to our friend. The more personal and intense the interaction on the Internet is, more strictly the abovementioned guidelines of net-based language use are applied. In other words, there is no language variation applicable to the overall communication context on the Internet as norms and routines are applicable only to the given communication type (Bódi, 2015).

According to Zoltán Bódi, rules can only be set in a genre-specific way. Thus the basic feature of blogs is freedom: the relativization and subjective interpretation of formal and other restrictions along with their application in a peculiar manner. The language of blogs is diverse and rather functional. Similarly to most interactive internet-based communication genres, it utilizes the written version of the spoken language. The texts reflecting the demand for immediate communication and efficiency are the result of creative application of traditional rules of writing, thus the goal is to produce the most expressive text in the simplest possible way (Bódi, 2010). Moreover, in line with most internet-based communication genres, in case of blogs traditional codification becomes relative as a result of the self-regulating attitude of the blogger and the target audience. Norms and patterns inherited from objective reality are shaped according to the rules of the virtual environment demonstrated by the substitution of emphatic elements, the synchronous communication and the relative spontaneity of the statements. Due to the representation of the auditive features of oral communication, the chats conducted on instant messaging devices reflect the features of secondary literacy, especially the colloquial language.

Following Grice's relevance and manner model, success in internet-based discourse requires a higher level of background knowledge and individual effort from the receiver than in the case of traditional literacy (Bódi, 2005). Thus, a graphic environment implies a reading method different from that of the linear approach. Decoding visual information produced by high tech info-technology devices calls for a new dimension of reading comprehension while image-based message transmission or visual information, along with text structure and typographical tools and signs, plays a crucial role in understanding and comprehending the given text (Törteli Telek, 2016).

Linguists tend to believe that the respective genre-specific grammatic and textological features do not surpass the limits of group language. They also agree that as long as such language use does not induce systemwide changes in case of orthography and style of formal letters, the previous norms and restrictions tend to be relaxed.

The impact of net language

Although before the appearance of the Internet the bilingual context of Hungarian speaking areas across the border (the language of the neighbouring peoples) generated the greatest impact on the Hungarian language, today the most dynamic changes are brought about by new communication technologies and the digital culture (Szűts, 2016). This is primarily due to the fact that the traditional formal and presentation criteria characteristic of writing are not as significant in the interaction on the web. It is safe to say divergences from basic orthography or grammar are not caused by the lack of knowledge, but by unsatisfactory correction efforts, the independent, idiosyncratic and creative use of linguistic components, along with the need to express emotions and group language cohesion, and reinforce the visual aspects of the given message (Bódi, 2004c).

Due to the apparent difficulties in correcting earlier texts, writing required planning, accuracy, grammatical correctness and appropriate sentence structure, while nowadays the computer and its word processing features eliminate this problem. Accordingly, a text can be rewritten, deleted or fully altered. The word processor ushered in a novel problem, namely overdoing the writing process. The relative ease of writing leads to rambling sentences while the real message appears to be lost as phatic, connective elements gain priority at the expense of appropriate meaning and carefully crafted composition. Furthermore, the already weakened composition skills are further challenged by intertextuality, an additional phenomenon related to the Internet (Buda, 2011).

Elements of slang appearing both on the Internet and in other electronic media can have a significant impact on language use, especially that of the younger generation. Consequently, digital communication and information acquisition tools provide a promising field of research today.

What is the actual impact of the media and the ubiquitous Internet or World Wide Web on the language use of young people? Most researchers of the field agree that there is no negative impact since in the moment young people become regular users of the Internet their orthography and spelling skills are already stabilized and, moreover, their

vocabulary can expand as a side effect. However, certain scholars do not attribute these changes exclusively to the Internet as the correspondence or internal communication of school age groups always contained slang elements, abbreviations and word games; moreover, puns were used before the postmodern age as well (Szabó, 2012).

Whereas the linguist community often criticizes the net language for its excessive innovation capability based on the combination of pictorial and verbal components, this language brought about by the integration of image and word is a natural and everyday means of communication in the 21st century. It must be mentioned, however, that the unprecedented patterns of linguistic creativity are not accepted by everyone.

Yet, chat-like communication techniques were used by Kazinczy and his contemporaries. Although they wrote with a quill, abbreviations, the combination of numbers and letters, and writing imitating the spoken language are discernible in school texts or private records and notes created before the Internet (Szabó, 2012). One major difference between language use then and now is that in the former period numbers were read in Latin (8ber=October), and the current internet jargon utilizes English words and expressions (Jó8, meaning “good night” as “eight” sounds as the Hungarian “éjt”). Thus the abbreviations considered a novel and special feature of language use on the Internet have a centuries-old history, suggesting that, instead of the language, only the communication trends utilizing established guidelines change.

In 19th and 20th century fiction, the use of slang and the style of writing imitating speech became widely accepted, especially in dialogues between the characters; moreover, some titles reflected forms similar to today’s language use on the Internet. While expressions combining numbers and letters were used way before the emergence of the Internet, the World Wide Web and the modern media contributed greatly to their widespread popularity (Szabó, 2012). Individual ideas spread very fast on the Internet and today they are integrated into the communication and linguistic arsenal of virtually unlimited number of users.

The acceptance of linguistic innovations, i.e. the use and application of novel language elements appearing on the Internet, is guided by our subconscious language skills as we rely upon our aggregate knowledge of a given language when we accept a new word. However, the approval of a new expression is not done by individuals, as it is a collective act on the part of the language community aware of various norms guiding speech and all forms of expression. Words or expressions can be created at random or anonymously according to the lack of personal identification associated with internet communication, but the approval cannot be anonymous since it requires that a given linguistic community recognizes the logic behind the word formation effort. Naturally, following a certain trend, the integration of English language components into one’s oral and written communication reflects certain logic, namely creating the image of being well-informed and worldly (Mezei, 2015).

The incorporation of expressions formed in the media context of the postmodern age is determined by popularity of web platforms boasting millions of users. The popularity

of these platforms is based on the respective options of interactivity generating new forms of communication or language conduct.

The interference between the two types of written language, the traditional written one and the language imitating the spoken word, is more frequent as the texts of comments, forums and blogs are created for the public and accessed by a large number of people. Consequently, the respective stylistic, structural, linguistic and orthographic characteristics can impact the readers to a similar extent as those of earlier, officially corrected and edited texts. This way, frequent textual or stylistic features of internet-based texts are considered an inherent normative and, with offline-based texts becoming rarer, more frequently employed written expression can serve as a pattern for imitation by the given user (Prószéky, 2017).

It remains to be decided whether this process can be considered the improvement of language or a contribution to its demise. There are passionate arguments on both sides. Those on chat lines blaming the lack of time for their substandard typing skills are not concerned about grammatical or stylistic errors as their texts are mostly of private nature and not produced for posterity. In the same vein they believe that, just like words disappear in the tangible environment, their texts can vanish in the virtual space. Yet the chats containing endless personal variations of language can create conventions or lead to a given tradition (Pásztor Kicsi, 2010).

Further in this work we present the results of some researches on the impact of the internet language on the spoken language or the vernacular. Being very tangible and visible, these changes present a natural consequence of the dynamic aspect of language itself.

Observing the writing habits of today's youth, Ádám Porkoláb asserts in a paradoxical manner that the use of traditional, codified, grammatically and orthographically appropriate language is not considered attractive and in some extreme cases can even lead to stigmatization. Such anomaly can be explained by the radical changes impacting language use in the last 10-15 years mostly caused by the increasing role of the Internet, the smart phone and slow, gradual decline of personal face to face connections (Porkoláb, 2015). Such patterns encourage young people to follow suit.

Today interaction can be discerned between the language of youth and that of communication on the Internet. While the respective impact is mutual, young people tend to reject norms and take pains to follow the internal rules of the communication within groups. The violation of linguistic and communication norms reflects the intent to separate themselves from the more grammatically and stylistically appropriate communication of older speakers, along with the need to achieve idiosyncratic modes of expression (Porkoláb, 2015). In other words, the popularity of a particular style of writing depends on psychological factors including a strong desire to belong to a given peer group.

According to Zsófia Buda, the most conspicuous consequence of the information society is that it compels its members to live at a more accelerated pace than anytime

earlier. The accelerated lifestyle is coupled with adverse effects on language. The fast network and the compelling communicational situation are not favourable to carefully considered and reflective composition of texts (Buda, 2011). Furthermore, it seems that the language created by communication on the Internet exerts an increasingly greater impact on both oral and written communication (Laczko, 2007), especially present in the written works of students.

Buda also points out that the expressiveness of students is significantly influenced by the amount of time they spend in front of the computer or using the chat forums where the speed of communication leads to the development of a specific language use greatly differing from the accepted vernacular norms. Thus, those who use these types of communication are more likely to resort to the manifestations of secondary orality, both in more formal or guided compositions and in live speech (Buda, 2011). Her research substantiated the hypothesis that the length of one's internet use is proportional to the decline of his or her composition skills.

The presented research results are supported by Viktória Simon, who studied code switching between the developing norms of internet language use and the traditional rules of orthography. While such commingling of codes is primarily applicable in case of less formal, looser, or more relaxed communication situations and contexts, the time spent on the Internet and the use of the net language have no impact on the mixing of the mentioned codes. It was proven that the code switching appears when the traditional rules of orthography are not fully anchored or when the rules of writing are more lenient, just as in case of punctuation (Simon, 2014).

As the written language becomes increasingly dominated by the traits of oral communication, this trend is naturally reflected in students' writings and compositions. From the beginning of their studies all students should be aware of the differences between the spoken and written language that spring from differing communication situation; namely, different rules apply to written language since the communication situation does not contain interactivity. However, distinguishing various layers of style tends to pose a regular challenge for students, and the spoken jargon or slang appears in their compositions. Sentence structures, word use and stylistic errors characteristic of spontaneous speech are all discernible in the student compositions. The increasing number of orthographic errors is primarily due to the decline of writing. Everyday written texts are so close to the spoken language (text messages, chat, e-mail) that the privileged position of carefully crafted written language is under threat. Thus teachers of Hungarian language and literature should assign a high priority to teaching writing skills and increasing students' awareness of the difference between oral and written language registers (Vallent, 2008).

The younger generation not only obtains information from the Internet but also learns the patterns of language use and linguistic conduct from the media. New communication technologies reform and convert the established language norms. Texts available on the Internet are not always written in a clear, crafted manner, and

their style is mixed (Bartha, 2018). While students are aware of the basic principles of language culture calling for the use of the Hungarian language according to the established norms, the need to follow trends and affixed routines generates changes in the language of their compositions as well.

Árpád Zimányi posits that while on the one hand internet language use has not started system-wide changes, a decline and loosening can be discerned on the other in the case of established norms and formal requirements regarding spelling and style, among others, in official letters (Piskolti, 2011).

In Dalma Bartha's view, communication on the Internet should not be considered an incomplete or incorrect version of language, but a new quality of language. The greatest advantage or the strongest aspect of this new register is the increasing role of dialogical elements in compositions. Accordingly, the compositions start in a colloquial style, while speed and time become more important than quality or appropriate style and structure. The most useful characteristic of the Internet, namely the accelerated data transmission, results in new language and rules along with linguistic norms differing from the established vernacular norms (Bartha, 2018).

Ádám Nádasdy, however, encourages the use of foreign words. His position can be characterized as "linguistic liberalism" and while it is potentially ironic as he calls for using the most foreign words possible, it is beyond doubt that he considers the foreign words entering our language en masse the building blocks of the Hungarian language (Mezei, 2015).

Tamás Kruzslicz and other researchers assert that the increasing impact of the electronic media is clearly visible in the culture and word usage of the young generation. The change brought on by the Internet and the English language as well is considered a historic one resulting in a mixed language appearing in all areas of communication (Kruzslicz, 2013).

While it is beyond doubt that the internet- and mobile phone-supported communication definitely impacts language use, it does not lead to the creation of a revolutionary new language. Although it is true that the Internet fosters creativity, as it gave rise to its own slang via reinterpretation of terms from foreign languages, or by the incorporation of the slang of other areas along with the creation of new words, it is far from being unprecedented.

At the same time, it is hard to decide whether digressions from the normative language use are due to the rise of digital language or it is caused by a lack of satisfactory competences in one's mother tongue such as appropriate vocabulary, orthography and sentence structure. Digital devices enable students to make up for the deficiencies related to normative expectations and procedures with solutions taken from the spoken language. Texts created via this method are considered appropriate in digital communication and the unfamiliarity with the rules of standard language use is not considered a disadvantage (Bíró, 2017). In the coming years the most important

professional challenge will be promoting the awareness of the given problem, followed by the elaboration and application of assessment and interpretation procedures. This would lead to testing the efficiency of the digital language and the native tongue competences as two separate factors.

Finding the appropriate language strategy, or in defense of the net language

We must adhere to the basic principle of socio-linguistics, namely the social aspect of language being as natural as the linguistic aspects of society (Péntek, 1998). Consequently, communication in chat rooms and by extension all types of electronic communication highlight or reiterate the socially significant role of verbal interaction and language use (Andó, 2010). In other words, the legitimacy and necessity of net language in various conversational contexts or during internet communication cannot be questioned. Moreover, one has to be mindful that a linguistic system is not static or constant and that it can be shaped or formed by the changes of the living language. This is a natural process and a by-product of the evolution of language.

Classes focusing on the instruction of native tongue should definitely deal with this topic as media awareness is considered an especially important educational objective. Consequently, students should be taught to recognize the difference between the various digital and traditional communication devices, contexts and the related communication forms, along with the conscious use of the latter. Teachers should point out the rules of communication and demonstrate various features of language in order to eliminate the commingling of various linguistic contexts and unconscious or unaware use of language (Kruzslisz, 2013). This could be a possible method to avoid the "proper-improper, appropriate-inappropriate" categorization of language use. It is much more constructive and effective to help students realize that variations of language are related to different contexts: in formal communicational situations including school and different institutions, the standard version should be used, while in informal contexts such as family or friends, non-standard elements, similar to those of dialects, are acceptable.

Géza Balázs warns that we are still not prepared and have not worked out a strategy to cope with the impact of the information world on our culture, language and conduct. The information society creates a new linguistic arena evolving from orality, through written language, to reach the state of orality manipulated by technology and a written language reminding one of colloquial speech (Balázs, 2011).

In his response to the increasing dominance of internet language, Zoltán Bódi calls for a new language strategy aiming to teach students to observe both the written and unwritten rules of communication (Bódi, 2000). Furthermore, language use appropriate to a given situation should be illustrated by examples and the given texts should be analyzed and evaluated accordingly.

Students should also acquire the skill of code switching known from socio-linguistics and the knowledge of selecting the code most appropriate to the given situation. Both in the external virtual world and in school, students should be able to recognize the texts and communication situations in which they can digress from orthographic norms and the ones in which they should follow the rules of correct spelling. Special attention should be paid to orthographic or spelling practice and identifying situations requiring appropriate spelling. The selection of the appropriate text and useful spelling practice can increase the effectiveness of teaching correct spelling and punctuation (Antalné, 2008).

In the view of György Szépe, it is possible that rules and guidelines relating to written communication in the official public and private sphere will become more genre specific, leading to a potential reconsideration of the given language norms, since in the decentralized framework of a virtual linguistic community a language norm can appear in various forms (Szépe, 2012).

The birth and increasing popularity of this new language is the result of a conscious choice on the part of literate humans presented with the availability of respective linguistic and conceptual options. This will help one to become part of the accelerated and globalized information flow and express conceptual correlations and emotions determining everyday life to the respective local community (Szécsi, 2015).

According to Valéria Juhász, the integration of conventional writing into internet communication doesn't work since a distinction has to be made between written language and writing as a means for a given purpose. The latter implies that it cannot be corrected as it is a process or a tool for communication. While the written language is one-directional and lacks interaction, it cannot fulfil the needs of the internet-based world of the 21st century. At the same time, we should not expect conventional orthography or spelling from the users of the Internet as several website or blog writers deliberately use their own norm system instead of adhering to that of the outside world (Piskolti, 2011). The respective texts are formed in the given situation and adapted to the contemporaneous communication context that promotes the exchange and processing of information characteristic of written messages whose form and style is closer to that of spoken expressions and orality.

Conclusion

A combination of oral and written forms created by the convergence of "secondary orality" and the net language presents a new language. This new language does not exert a significant impact on the language use characteristic of certain media, but it arises as a new means of expression, i.e. an image-based language in the context of everyday communication different both from the written and the spoken language. Such an image-based aspect functions as a global requirement for the language use methods of given communities and national languages; furthermore, it drives various language cultures towards a shared pictorial, semantic world.

The secondary orality, namely net language evolving in the context of multimedial message transmission based on simultaneous complementary transmission of text, speech and image, leaves significant semantic traces in language (Szécsi, 2015). Consequently, a unique culture or subculture or, in other words, the anthropology of net language emerges.

Thus, we are witnessing the birth of a unique metaphoric language whose purpose is not to analyze or dissect the world into new categories and concepts, but to show or present it, in other words, integrate it into pictures. The use of net language helps to make the complex conceptual correlations visible (Szécsi, 2015).

This metaphoric language is not random nor unmotivated, but utilizes basic sensorimotor experiences. Metaphoric linguistic expressions permeate all aspects of life as metaphors are not only present on the level of language but are also a part of human thinking. Accordingly, cognitive processes are reflected in the metaphoric net language.

This linguistic form implying several innovations of expression and excessive visual presentation often appears to be provocative and raises the concern of linguists.

As a final thought and to dispel all fears, let us turn to Mária Pásztor Kicsi who cites as the most important result of Kazinczy's language reform the liberation of the Hungarian language from the point of view of word construction. Consequently, our language became a living organism capable of evolution while integrating, adapting and substituting foreign elements with appropriate equivalents. Much like great rivers have a capability of self-purification, the sediment will be separated during language use as well (Pásztor Kicsi, 2010). Thus the SMS, texting or chat language all present creative types of language use with evolutionary potential continuously creating new words. The final test of their durability will be their use: it will decide on which of the newly created words will in time become integrated into our language and shape it on a continual basis. Such foreseeable spontaneous changes cannot be significantly influenced by language design or the development of a linguistic strategy.

References

- Andó, É. (2010). E-nyelv – netbeszéd. Az elektronikus kommunikáció nyelvi jellemzői. [E-language-net language. The main linguistic features of electronic communication.] *Tudományos Közlemények*, 11(23), 31-46.
- Antalné Szabó, Á. (2008). A helyesírási kultúra fejlesztésének régi-új technikái. [New and novel techniques of the improvement of orthographic culture.] *Anyanyelv-pedagógia*, 1 (3-4). <http://www.anyanyelv-pedagogia.hu/cikkek.php?id=109> (2018. 08. 19.)
- Balázs, G. (2005). Az internetkorszak kommunikációja. In G. Balázs & Z. Bódi (Eds.), *Az internetkorszak kommunikációja. Tanulmányok* [Communication in the age of the Internet.]. Gondolat–INFONIA.

- Balázs, G. (2009). Az informatika hatása a nyelvre. [The impact of informatics on language.] In V. Bárdosi (Ed.), *Quo vadis philologia temporum nostrorum?* (pp. 23–42). Tinta Könyvkiadó.
- Balázs, G. (2011). Miért van szükség magyar nyelvstratégiára? [Why do we need a language strategy in Hungary?] *E-nyelv.hu*, 3(4). <http://epa.oszk.hu/02200/02263/00010/miert-van-szukseg-magyar-nyelvstrategiara-2.html> (2017. 10. 28.)
- Bartha, D. (2018). *A chatnyelv hatása az általános iskolások megnyilatkozásaira.* [The impact of chat language on the communication of elementary school students.] <http://kortarsmuveszet.weebly.com/bartha-dalma-a-chatnyelv-hatasa-az-altalanos-iskolasok-megnyilatkozasaira.html> (2018. 08. 14.)
- Bíró, A. Z. (2017). A digitális nyelv vonzásában? [In the thrall of digital language?] *Korunk*, 28 (8): 53-59.
- Bódi, Z. (2000). *Az informatika nyelvhasználatának hatásai és nyelvstratégiai háttere.* [The impact of the use of informatics and the question of language strategy.] <http://www.c3.hu/magyar nyelv/00-2/bodi.htm> (2017. 10. 27.)
- Bódi, Z. (2004a). *A világháló nyelve. Internetezők és internetes nyelvhasználat a magyar társadalomban.* [The language of the World Wide Web: Internet users and Internet language use in Hungary.] Gondolat Kiadó.
- Bódi, Z. (2004b). Az írás és a beszéd viszonya az internetes interakcióban. [Correlation between writing and speech in interaction on the Internet.] *Magyar Nyelvőr*, 128(3), 286-294.
- Bódi, Z. (2004c). A szóbeliség kifejeződése az internetes kommunikációban. [The expression of orality in Internet communication.] *Információs Társadalom*, 4(1), 26-38.
- Bódi, Z. (2005). Szimbolikus írásbeliség az internetes interakcióban. [Symbolic literacy in Internet interaction.] In G. Balázs & Z. Bódi (Eds.), *Az internetkorszak kommunikációja – Tanulmányok* (pp. 195–265). Gondolat–INFONIA.
- Bódi, Z. (2010). Kommunikációs stratégiák az információs társadalomban. [Communication strategies employed in the information society.] *Alkalmazott Nyelvészeti Közlemények*, 5 (1), 65-73.
- Bódi, Z. (2015). Az internetes nyelvváltozatokról. [Variations of Internet languages.] *E-nyelv.hu*, 7 (3), http://epa.oszk.hu/02200/02263/00025/EPA02263_e_nyelv_magazin_2015_3_02.htm (2017. 10. 25.)
- Buda, Zs. (2011). Az internet hatása a nyelvhasználatra. Fialatok fogalmazás- és kifejezőképessége az internethasználattal összefüggésben. [The impact of the Internet on language use. Composition and expression skills of young people in the context of Internet use.] *Tudományos Közlemények*, 12(26), 89-105.
- Érsok, N. Á. (2004). Sömös, sumus, írv vissza. [Texting versions.] *Magyar Nyelvőr*, 128(3), 294-313.
- Érsok, N. Á. (2007). *Az internetes kommunikáció műfajai (különös tekintettel az interaktív magánéleti műfajokra).* [The types of Internet communication, with special attention to the genres related to private life.] (Doctoral dissertation). Budapest: ELTE BTK.
- Kis, Á. (1997). *A számítógép metakommunikációja.* [The metacommunication of computers.] <http://www.mek.iif.hu/porta/szint/tarsad/nyelvtud/szmtgps.hu> (2017. 10. 05.)
- Kiss, A. (2012). *Kárpátjai fiatalok internetes kommunikációjának sajátosságai „írott beszélt nyelvi” szövegek alapján (közösségi fórumokon).* [The main features of the Internet communication

- of Sub-Carpathian youth via social media texts reflecting spoken language conventions.] (Master's thesis). Beregszász: II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola.
- Kruzsliz, T. (2013). A digitális kommunikáció hatása a középiskolások nyelvhasználatára. [The impact of digital communication on the language use of secondary school students.] *Irodalomismeret*, 16(2), 197-211.
- Laczkó, M. (2007). Napjaink tizenéveseinek beszéde szóhasználati jellemzők alapján. [The main features of the speech of today's teenagers based on vocabulary use.] *Magyar Nyelvőr*, 131(2), 173-184.
- Lebduska, L. (2014). *Emoji, Emoji, What for Art Thou?* <http://harlotofhearts.org/index.php/harlot/article/view/186/157> (2017. 10. 17.)
- Márku, A. (2017). A kárpátaljai magyarok internetes nyelvhasználata: identitás és digitális identitás. [Internet language use of Hungarians living in the Sub-Carpathian region: identity and digital identity.] In A. Márku & E. Tóth (Eds.), *Többszínűség, regionalitás, nyelvtanítás* (pp. 137-152). Ungvár: „RIK-U”.
- Mezei, A. (2015). Nyelvi változások a késő modern médiakörnyezetben. [Changes of language in a postmodern media context.] *Médiakutató*, 16 (4): 69-82.
- Minya, K. (2011). A helyesírási neologizmus. [Orthographic neologisms.] *Édes Anyanyelvünk*, 33 (2), 4.
- Molnár, Gy. (2014). Új kihívások a pedagógus életpálya modellben különös tekintettel a digitális írástudásra. [New challenges in the career model of the pedagogical profession with special emphasis on digital literacy.] In J. Torgyik (Ed.), *Sokszínű pedagógiai kultúra. II. Neveléstudományi és szak módszertani konferencia* (pp. 365-373). Komárom: International Research Institute.
- Molnár, Gy., & Sik, D. (2014). Új közösségi alapú tanulási formák a BME bázisán: Gyakorlatok és tapasztalatok [New community based learning form in BME.] In P. Tóth & R. Ósz; Á. Várszegi (Eds.), *Pedagógusképzés - személyiségformálás, érték közvetítés, értékteremtés: [Teacher Training – personality development, value transmission] IV. Trefort Ágoston Szakmai Tanárképzési Konferencia tanulmánykötet* (pp. 326-343). Óbudai Egyetem Trefort Ágoston Mérnökpedagógiai Központ.
- Pásztor Kicsi, M. (2016). Regionality – Language – Internet. *Acta Universitatis, Philologica*, 8(2), 35-47. <https://doi.org/10.1515/ausp-2016-0016>
- Pásztor Kicsi, M. (2010). Nyelvújító módszerek a chatelésben. [Language reform and chat lines.] *Hungarológiai Közlemények*, 11(2), 44-52.
- Péntek, J. (1998). *Teremtő nyelv*. [The creating force of language.] Kriterion Könyvkiadó.
- Piskolti, B. (2011). *Új fogalmak a Google-galaxisban*. [New concepts in the Google-galaxy.] *E-nyelv.hu*, 3(2). <http://epa.oszk.hu/02200/02263/00008/uj-fogalmak-a-google-galaxisban.html> (2017. 09. 19.)
- Porkoláb, Á. (2015). Az iskolában elsajátított írott nyelvi norma presztízse az internetes kommunikációban. [The prestige of written language norms acquired in primary and secondary education in Internet communication.] *Iskolakultúra*, 25(11), 75-89. <https://doi.org/10.17543/ISKKULT.2015.11.75>
- Prószéky, G. (2017). A számítógép, az elektronikus kommunikáció és az internet hatása. [The impact of the computer, electronic communication, and the Internet.] In G. Tolcsvai Nagy (Ed.), *A magyar nyelv jelene és jövője* (pp. 321-322). Gondolat Kiadó.

- Salló, Sz. (2011). A messenger arcai. A hangulatjelek szerepe az internetes kommunikációban. [Faces of the Messenger: the role of emoticons in Internet communication.] *Acta Siculica* 5: 709-724.
- Simon, V. (2014). *Modern kódkeverés: az internetes nyelvhasználat hatásai fiatalok írásbeli fogalmazásaiban.* [Modern code switching: the impact of Internet language on the composition of students.] *Anyanyelv-pedagógia*, 7(1). Retrieved from <http://www.anyanyelv-pedagogia.hu/cikkek.php?id=497> (2017. 09. 14.)
- Szabó, T. P. (2012). *DIGILEKTUS. Hatásvadász nyelvészet.* [Digilect, sensationalism and the discipline of linguistics.] *Nyelv és Tudomány*, 01. 19. <http://www.nyest.hu/hirek/hatasvadasz-nyelveszet>
- Szécsi, G. (2015). *Nyelv, kommunikáció, közösség a hálózati társadalomban.* [Language, communication, community in the network society.] *Gradus* 2 (1): 101-111.
- Szépe, Gy. (2012). *Az internet-korszak nyelvésze.* [The linguistics of the Internet age.] <http://iraskepekpiras.blogspot.com/2012/01/az-internet-korszak-nyelveszete-szepe.html>
- Szűts, Z. (2016). *Az internet nyelve. Másodlagos írásbeliség, emojik és mémek.* [The language of the Internet: secondary orality, emojis and mems.] *Korunk*, 27(4), 55-60.
- Törteli Telek, M. (2016). *A digitális szövegek olvasási stratégiái.* [Reading strategies of digital texts.] *Hungarológiai Közlemények*, 17(3), 115-124. <https://doi.org/10.19090/hk.2016.3.115-124>
- Vallent, B. (2008). *Beszélt nyelvi hatások a középiskolások fogalmazásaiban* [The impact of the spoken language on the compositions of secondary school students.] *Magyar Nyelvőr*, 132(2), 189-204.

Josip Ivanović

Department of Social Sciences
Faculty of Primary Education in Hungarian Language
University of Novi Sad
Strossmayer str. 11, 24000 Subotica, Serbia
josip.ivanovic@magister.uns.ac.rs

Márta Törteli Telek

Jovan Jovanović Zmaj Primary School
Szabadság tér 2, 24417 Magyarkanizsa-Martonos, Serbia
ttmarta76@gmail.com

György Molnár

Department of Technical Education
Faculty of Economics and Social Sciences
Budapest University of Technology and Economics
Műegyetem rkp. 3, 1111 Budapest, Hungary
molnar.gy@eik.bme.hu

Yoo Jinil

Department of Hungarian
Central and East European Studies
Hankuk University of Foreign Studies
81, Oedae-ro, Mohyeon-myeon, Cheoin-gu, Yongin-si,
Gyeonggi-do, 449-791, Korea
yoojinil@hufs.ac.kr

Zoltán Szűts

Department of Digital Culture
Faculty of Informatics
Eszterházy Károly University
Eszterházy tér 1, 33000 Eger, Hungary
szuts.zoltan@uni-eszterhazy.hu

János Vilmos Samu

Department of Hungarian Studies
Faculty of Primary Education in Hungarian Language
University of Novi Sad
Strossmayer str. 11, 24000 Subotica, Serbia
dnsamu@gmail.com

Utjecaj elektroničke komunikacije i internetskoga jezika na uporabu jezika i jezični izričaj današnje mladeži

Sažetak

U ovom istraživanju ispituje se način na koji prestiž konvencija pisanoga jezika oblikuje internetsku komunikaciju i utjecaj novonastale jezične potkulture na korištenje i evoluciju jezika. Polazeći od premise "lingvističke štedljivosti" - neosporne osobine interneta koja dovodi do formiranja pisanoga slenga, autori proučavaju povezane oblike koji se upotrebljavaju u internetskoj komunikaciji, glavne pojave spomenutoga slenga i idiosinkratična pravopisna rješenja koja dominiraju internetom. Zbog paralingvističke manjkavosti pisanoga teksta, prvenstveno izostanka metajezika i mimike, emocionalni sadržaj naših poruka izražava se simbolom osmijeha. Na taj način svakodnevno svjedočimo dominaciji fonetskih ekvivalenata pisanih slika tekstovima koji se razmjenjuju putem e-poruka ili u pričaonicama (chatovima). Sve veća dominacija slika jezikom interneta ima vidljive semiotičke i gramatičke posljedice, vodi zastarijevanju uspostavljenih tekstualnih oblika i daje uzlet novom metaforičkom jeziku. Ipak, osnovno pitanje ostaje: vode li nove digitalno-komunikacijske mogućnosti jezičnoj vitalnosti, raznolikosti i kreativnoj upotrebi jezika ili jezik interneta ima negativan učinak na razvoj jezika i vodi sveopćem obezvrjeđivanju? Zaključno, autori istražuju učinak internetskoga jezika ili komunikacije na internetu na upotrebu jezika i jezični izričaj današnje mladeži.

Ključne riječi: jezik interneta; jezične norme; kreativnost; univerzalni jezik.

Uvod

Razvijena informacijsko komunikacijska tehnologija omogućuje sve brži komunikacijski proces što uzrokuje neospornu i značajnu promjenu kroz koju prolazi naš jezik. Naime, smanjuju se zahtjevi za pažljivo sastavljenim pisanim tekstovima, a pisanje postaje manje disciplinirano zbog pisanih tekstova koje je lako uređivati i mijenjati u infokomunikacijskoj okolini. Korištenje programa za obradu teksta neizbježno rezultira pogreškama: tolerantiji smo prema pogreškama u tekstovima koji su stvoreni putem naprava informacijsko-komunikacijske tehnologije. U takvom kontekstu, uloga

uvjeravanja čitatelja, drugim riječima, retorike, dobiva ogromnu važnost jer komunikacija u virtualnom svijetu ne može biti učinkovita bez temeljitoga poznavanja tehnika retorike i debate (Bódi, 2010). Posljedični prijepori, razmjene mišljenja, interakcije i dijalozi zahtijevaju čvrst temelj u retorici. Gledišta se često suprotstavljaju na *online* platformama gdje, uz vještine debate, uloga *influncera* također postaje sve značajnija.

U zadnjih četiristo godina razvoj mađarskoga jezika je kohezivan i u njemu su dobili zamah kako dijalekti tako i književni jezik. Posljednjih desetljeća, ipak, divergentni trend doveo je do pojave 'vulgarnosti' u pisanom jeziku i 'jeziku mladih', tj. na pomolu je posebna vrsta slenga. Utjecaj kulturnih tabloida, uz onaj interneta, sve je prisutniji jer su spomenuti procesi i njima uzrokovane promjene utjecale na fonetičke, gramatičke, leksičke i pragmatične, tj. uporabne aspekte jezika. U isto vrijeme, zajednica lingvista nije dala učinkovit odgovor niti predložila strategiju (Balázs, 2011), što je izazvalo zabrinutost javnosti za mađarski jezik.

Istraživanja provedena u informacijsko-komunikacijskom kontekstu otvaraju nekoliko pitanja: utjecaj interneta na upotrebu jezika, ulogu lingvističkih pojava (skraćena, leksičkih posuđenica, interferencije) u jeziku interneta i utjecaj interneta na pouku materinskoga jezika, posebno u kontekstu manjina.

Općenito se smatra da internet ima višestruk negativan utjecaj na upotrebu jezika, a slabljenje vještine čitanja s razumijevanjem samo je jedan od rezultata toga utjecaja. Promatrano s generacijskoga aspekta, bezuvjetna recepcija nezahtjevnih, nesofisticiranih tekstova koji se pojavljuju u *online* medijima doprinosi smanjivanju razine sposobnosti jezičnoga izričaja među mladima, zbog toga što većina tih tekstova nije rječita ni dobro oblikovana. Spomenuta jezična potkultura ima značajan utjecaj na upotrebu jezika, posebno razvoj i evoluciju jezika i vodi gubitku vrijednosti nauštrb stvaranja vrijednosti. Kako bismo istražili vjerodostojnost ove hipoteze, moramo istražiti najvidljivije značajke i karakteristike mrežnoga jezika, posebno društvenih medija.

Zbog toga što komunikacija na internetu postaje sve direktnija, neformalnija i improviziranija, digitalna okolina uvjetuje novi oblik jezičnoga izričaja. Budući da pisani tekstovi sadrže više sastavnica govorenoga jezika, pisanje postaje slično govoru, drugima riječima, počinjemo pisati kao što govorimo, a zahtjevi jasno sastavljenoga teksta ustupaju mjesto temporalnim obzirima, tj. brzina postaje važnija od kvalitete pisanoga izričaja.

Jezik *online* okoline ili glavna osobina jezika interneta

Život u modernom svijetu podrazumijeva neprekidnu izloženost nizu slika koje potječu iz raznih izvora. Pojedinaac se neizbježno susreće s tradicionalnim, tiskanim i digitalnim slikama, vizualnim prikazima u novinama, na pakiranjima proizvoda i u reklamama.

Internet stvara novi jezik „zasnovan na slikama” i nove lingvističke norme koje se značajno razlikuju od standarda svakodnevnoga jezika (Buda, 2011). Pravila

komunikacije na internetu posljedica su unutarnje dinamike i povezanosti zajednice korisnika koja gotovo da isključuje tradicionalni, standardni sustav normi književnoga jezika i vanjsku lingvističku zajednicu. Na pomolu je grupni jezik koji je razumljiv jedino članovima dane grupe.

Sve dok se takvim jezikom stvaraju tekstovi s većom gustoćom informacija i nižom razinom redundancije ili ponavljanja, postoji mogućnost i za površnost. To je posebno vidljivo u slučaju tekstualnih poruka jer pošiljatelj koji promatra ili u nekim slučajevima negira očekivanja racionalnosti, nastoji stvoriti šaroliku, podobnu i duhovitu poruku, kako bi informirao ili zabavio primatelja prenoseći najveću količinu informacija najmanjim mogućim brojem znakova. Neupućen čovjek ne bi u potpunosti mogao razumjeti jezik tih tekstualnih poruka jer su se dosadašnje jezične promjene odvijale kroz duže periode, generacijski su ograničene i potencijalno vode do teškoća u tumačenju danih poruka.

Kako termini sve prisutnijega internetskog slenga većinom potječu iz medija društvenih mreža, njegovi primarni, iako ne jedini korisnici su članovi internetske zajednice. Nekoliko je razloga u podlozi pojave takvoga nestandardnoga jezika: potreba za grupnom solidarnošću, želja za pripadanjem skupini, pokušaj da se bude kreativan, ekspresivan, brz i jednostavan, uz pokazivanje smisla za humor i živciranje ili provociranje prosječnoga, poslušnoga građana.

Sam internet predstavlja novu kvalitetu. Naime globalna računalna mreža nije samo puka razmjena informacija ili novi oblik masovne komunikacije, već sinteza svih prijašnjih komunikacijskih oblika, drugim riječima, sam govor. Nova jezična kvaliteta ili dijalekt podrazumijeva višestruke promjene u području leksika, gramatike i fonetike. Dok se promjena jezika s jedne strane može smatrati prirodnim procesom, brzina i moć informatike, koja je u podlozi tih promjena, u opreci su s najosnovnijom karakteristikom jezika - tradicijom (Balázs, 2009). Te dvije suprotstavljene sile oblikuju našu upotrebu jezika, oboje u slučaju narječja i književnoga jezika.

Pravopisne značajke „sekundarne pismenosti” koje pripadaju u kategoriju e-retorike uključuju netradicionalno pisanje, kratice, grafostilističke elemente i kreativni idiosinkratični stil. Kada govorimo o tekstualnim aspektima e-retorike, uočavamo minimalne, eliptične rečenice, sleng ili dijalektizme, sastavnice karakteristične za govoreni jezik (čestice, usklici) i zaigranu, kreativnu upotrebu jezika (Érsok, 2004). Takva kreativna upotreba jezika omogućuje korisnicima interneta izražavanje vlastitih osobnosti, dok internet kao jedinstveno sredstvo samoizražavanja i trenutačnoga izdvajanja iz mase čini širenje takvih jezičnih pojava viralnim.

Tekst se u digitalnoj interakciji tipka na najbrži mogući način, a oblikovan je tako da primatelju ne ograničava razumijevanje. Glavni cilj autora teksta je razrada kratke i sažete, razumljive i nedvosmislene poruke koja podržava kontinuitet i brzinu prijenosa podataka.

Posljedično se u internetskom jeziku javlja zamjetan trend ‘lingvističke štedljivosti’, što daje zamah jednoj vrsti pisanoga slenga. Ovaj trend također se ogleda u konzervativnoj

i ograničenoj upotrebi znakova, što komunikaciju čini bržom, tečnijom i učinkovitijom (Balázs, 2005), a primjeri navedenoga uključuju: 1. kombiniranje početka i kraja riječi u novu riječ; 2. akronime sačinjene od početnih slova riječi; 3. skraćivanje slogova i složenice od inicijala; 4. kombiniranje brojeva i slova; 5. izostavljanje duplih suglasnika, nepažljivo pisanje određenih termina; 6. stapanje oblika; 7. zamjenu riječi ili sufiksa znakom i 8. uključivanje engleskih riječi (Bódi, 2004a; Laczkó, 2007). Ne treba nas začuditi što su pripadnici starije generacije zgroženi pred takvim tekstovima i zabrinuti zbog propadanja jezika i očitih srodnih opasnosti.

Zbog smanjivanja kontrole nad procesima pisanja, mađarski tekstovi zasićeni su neobičnim pojavama u pisanju koje korisnici dobrovoljno prihvaćaju: riječi stranoga porijekla uvijek se pišu s crticom kada imaju sufiks, bez obzira na potrebu; riječi u naslovima djela pišu se isključivo velikim početnim slovom; datumi se pišu prema pravilima raznih stranih jezika; računalni programi automatski zamjenjuju, čak iskrivljuju, slova ili riječi (Prószéky, 2017).

Važnost dalje analize opisanih pojava pokazalo je istraživanje Tamasa Kruzslicza. On predstavlja sveobuhvatniji pogled na jezik interneta i zaključuje da ga na pragmatičnoj razini karakterizira spontano ili nasumično pisanje koje često sadrži skokove i promjenu gledišta. Reducirani oblici, skraćenice i kovanice vode reduciranoj gramatici punoj govornih jezičnih struktura i bezličnih gramatičkih oblika. Formalne izmjene uključuju novi pravopis, fonetsko pismo i energičnu ikonizaciju. Autor pokušava dati sveobuhvatan pregled digilekta pokazujući raznolikost vezanih derivacija: skraćenice potekle iz mađarskih riječi, engleske izvedenice kompatibilne mađarskoj fonetici, engleske akronime, odmilice na mađarskom i promjene oblika riječi na osnovi engleskih skraćenica nadopunjenih mađarskim suglasnicima u govoru (Kruzslicz, 2013).

Poblize razmatranje ovoga popisa otkriva riječi i metode tvorbe riječi dobro poznate iz tekstova blogera, novinara laika ili aktivnih korisnika dostupnih društvenih medija na internetu, koje zapravo svi koriste.

Semantičko sažimanje svojstveno novoj kulturi rezultira različitom upotrebom postojećih jezičnih sastavnica, uz one novostvorene. Sadržajna domena određenih izraza proširena je kako bi uključila novije konceptualne odnose. Posljedično, asocijativna mreža konceptualnih odnosa koja obuhvaća označeno i osnovne, raznolike komunikacijske kontekste postaje sve složenija, dok jezik interneta postaje vizualan i slikovit, s jasno prepoznatljivim semantičkim i gramatičkim obilježjima (Szécsi, 2015). Navedene semantičke promjene smatraju se značajnim novim događajima za sve aktivne sudionike *online* svijeta.

S aspekta gramatike uočavamo sljedeće pojave: dominaciju govornih jezičnih oblika, smanjivanje broja apstraktnih imenica, češću konjugaciju glagola, veći broj osobnih zamjenica i oznaka koje poblize određuju značenje. Sažeti govorni jezični oblici okoštavaju, tj. pretvaraju se u standardne sastavnice ovoga pristupa upotrebi jezika. Isto vrijedi za skraćenice koje premošćuju žanrovske granice te karakteriziraju i kontroliraju sveukupan spektar elektroničkoga jezika (Andó, 2010). Kako se brzina

internetske komunikacije povećava, sudionici razgovora sve više nastoje reproducirati ljudski govor u pismu. Budući da je brzina prijenosa podataka ograničena, korisnici pokušavaju premostiti taj nedostatak štedeći vrijeme tijekom pisanja i slanja poruka, koristeći uglavnom skraćenice, ali i druge metode. Zbog važnosti vremena, tj. brze razmjene poruka, upotreba skraćenica i korijena riječi karakteristična je za ovu vrstu slenga koji može biti djelomično ili u potpunosti dominantan oblik u tekstu (Molnár, 2014). Taj oblik komunikacije tipičan je za digitalne urođenike. Prethodnim istraživanjem utvrđeno je da su učenici otvoreni prema upotrebi uređaja informacijske tehnologije u razredu (Molnár i Sik, 2014).

Spektar korištenih vrsta riječi u *online* razgovoru čini taj žanr vrlo sličnim govorenom jeziku, drugim riječima, kvalificira ga u kategoriju konceptijski usmenih komunikacijskih formi. U takvoj, usmeno orijentiranoj komunikaciji prevladavaju glagoli i zamjenice, dok je broj imenica također visok, gotovo identičan onome jezičnoga sporazuma koji je ustanovio Ferenc Nagy.

Géza Balázs je u *Našoj jezičnoj kulturi na prijelazu stoljeća* utvrdio sljedeća obilježja idiosinkratičnoga internetskog pravopisa: 1. nepažljivo pisanje mađarskih riječi; 2. pojednostavljene pisane verzije mađarskih riječi, prvenstveno upotrebom brojeva i 3. pisanje mađarskih riječi prema pravilima stranoga jezika (Minya, 2011). Razumljivo je da te promjene ne mogu biti popraćene računalnim rječničkim alatima za provjeru pravopisa.

Uz miješanje mađarskoga i engleskoga jezika na mreži, istovremeno trebamo biti svjesni tragova narječja koja imaju porijeklo izvan granica Mađarske. Ova pojava prvenstveno se odnosi na obilježja regionalnoga jezika jer se u bilingvalnim prekograničnim područjima govori kontaktna verzija mađarskoga jezika koja odražava utjecaj bilingvalnih ili multilingvalnih okolina (Pásztor Kicsi, 2016).

Prema Aniti Márku, diskurs korisnika *Facebooka* izvan granica Mađarske otkriva da su kontaktna obilježja jezika svjesno integrirana, a njihova pojava ukazuje na pripadanje danim *offline* ili *online* skupinama, uz etničku ili lokalnu lojalnost. Posljedično, kontaktne pojave ne odnose se na jezični deficit, već se koriste namjerno. Naime, trikovi kreativne komunikacije često izražavaju humor, omogućavaju jezične igre, dopunsko značenje ili druge stilske vrijednosti te ponekad funkcioniraju kao verbalno sredstvo grupne solidarnosti ili podkarpatskoga identiteta (Márku, 2017).

Stoga lingvisti pokušavaju dati pregled jezičnih osobina tekstova na internetu, fokusirajući se na najdominantnije osobine. Dolazimo do zaključka da je otkrivena jedinstvena mješavina pisane i govorne komunikacije na internetu, s neospornim trendom dominacije osobina govorenoga jezika, otvorila nove teme za buduća istraživanja.

Smajliji i emojiji

Prema Zoltánu Bódiu, emocionalni aspekt pisane poruke izražava se simbolima osmijeha umjesto metajezikom ili mimikom. U e-porukama ili tekstualnim porukama u pričaoicama (chatovima) pisana slika i forma zamjenjuju fonetske aspekte govora,

drugim riječima, pisani oblik govornoga jezika prenosi poruke oblikom i slikom, obraća se čitatelju i olakšava razumijevanje poruke. Dodatne oznake u e-porukama i tekstualnim porukama u pričaonicama uključuju naglašavanje potencijalno važnih termina prije ili nakon riječi, upotrebu riječi pisanih velikim slovom ili ukazuju na povišen emocionalni ton svojim vrištećim govornim ekvivalentom (Bódi, 2004b).

Ádám Kis potkrepljuje prethodno istraživanje utvrđujući nedostatak metakomunikacijskih sredstava u pisanoj inačici govorenoga jezika. On bilježi izostanak tri ključne sastavnice: 1. zajedničkoga percepcijskoga i akustičnoga prostora, 2. određenih popratnih pojava poput gesta i mimike i 3. modulacijskih sredstva poput glasnoće i tona (Kis, 1997). Simboli smajlija ili emotikoni pojavljuju se zamjenjujući suprasegmentalna fonetička sredstva te mimiku i geste. Ovi se emotikoni javljaju u osnovnom obliku i u neograničenim idioisinkratičnim varijacijama i povezuju dani tekst sa simboličkim funkcijama konteksta, poput dodanih emocija, ironije ili eufemizama i tako olakšavaju razumijevanje.

Szilárd Salló potvrđuje da je prisutnost smajlija uzrokovana paralingvističkim nedostacima pisanih poruka. Smajliji se uvijek pojavljuju kao dio određenoga teksta i u njemu naglašavaju prethodne konceptualne segmente misaonih jedinica. Nema opravdanja za njihovu samostalnu upotrebu, a njihovo značenje proizlazi iz određenoga komunikacijskog konteksta (Salló, 2011). Budući da animirani emotikon može imati višestruka značenja, osim standardnih konotacija, dodatno značenje određeno je vezom između teksta i slike. Stoga se razumijevanje pročitana ostvaruje u procesu konstrukcije novih značenja kroz istovremenu prisutnost teksta i slike. Prema popustljivijem pristupu emojiji su samo kreativni oblik izražavanja i ne predstavljaju prijatnu abecednom pisanju ili jeziku. Stoga emojiji ne dokidaju lingvističku tradiciju, već otvaraju vrata jeziku koji nije diskurzivan i podsjećaju nas na uvijek prisutnu vizualnu sastavnicu pisanoga jezika. Budući da se emojiji javljaju jedino u tekstualnim porukama na društvenim mrežama, razumijevanje je ograničeno na one koji imaju pristup potrebnoj tehnologiji. Prema tome, pisanje nije samo jednostavan kognitivni proces, već fizička aktivnosti s ciljem stvaranja vidljivoga i opipljivoga proizvoda s određenim fizičkim osobinama (Lebduska, 2014).

U usporedbi s emotikonima, koji su sastavljeni od znakova, navedene osobine emojija ovisne su o operacijskim sustavima i tipu uređaja. Posljedično, standardizacija i norme imaju sekundaran značaj (Szűts, 2016), a individualna kreativnost nadilazi sve ostale obzire. Komunikacijska sposobnost određenih lingvističkih zajednica nije ograničena na takozvani standardni jezik, s obzirom da je novostvoreni internetski jezik protkan nestandardnim komponentama.

Karakteristike sintakse

Jedna od najvažnijih osobina pisane inačice govornoga jezika s jezičnoga aspekta je razmjerni nedostatak dobro oblikovanih složenih rečenica s nekoliko zavisnih surečenica (Andó, 2010). Općenita dostupnost gramatičkih obilježja vezanih uz oralnu

komunikaciju znak je sklonosti jezika skraćivanju značenja. Jedan takav primjer je pojednostavljivanje rečenične strukture u svakodnevnoj komunikaciji. Posljedično, lako razumljive nezavisnosložene ili jukstaponirane rečenice koje zadovoljavaju zahtjeve slikovnog jezika imaju prednost pred složenim rečeničnim strukturama koje uključuju nekoliko podređenih, tj. zavisnih surečenica (Szécsi, 2015).

Nikoletta Érsok navodi da jednostavne rečenice dominiraju internetskim tekstovima. Prema tome, 75 % svih rečenica su jednostavne, a samo 25 % su složene rečenice, s visokim udjelom neartikuliranih ili nepotpunih rečenica jer trećina jednostavnih rečenica spada u ovu kategoriju. Ovi tekstovi uključuju nelogične, slučajne rečenične strukture, višestruke početke, ponekad potpuni izostanak glavne rečenice zajedno s pokaznom zamjenicom. (Érsok, 2007). Ometajući aspekti komunikacije u pričaonicama podsjećaju nas na razgovore, a u jeziku pričaonica eliptične rečenice, kao standardna sastavnica dijaloga, nisu rijetka pojava.

Žanrovski aspekti vrsta komunikacije na internetu

Prilikom čitanja tekstova na internetu bivamo svjedoci višestrukih transformacijskih procesa u području sadržaja, stila i žanra. Na internetu se tekst transformira u specifičnom kontekstu i tako nastaju novi komunikacijski žanrovi ili vrste. U internetskoj komunikaciji nema određenoga stila koji bi poštovali tijekom komunikacije, već se pojedini stilovi prilagođavaju svrsi i ciljanoj publici mrežnih stranica. Budući da je važnost teksta jedino ograničenje, tj. komunikacijski oblici su određeni samo prema važnosti, na mrežnim stranicama pojavljuje se nekoliko novih žanrova koji se ne mogu kategorizirati (Bódi, 2004a). Primatelj bi stoga trebao imati određenu razinu predznanja kako bi relevantno tumačio dane poruke.

Iako se ne mogu donositi opći zaključci o upotrebi internetskoga jezika, postoje specifične informacije o jeziku posebnih komunikacijskih žanrova (Bódi, 2004b). Ne postoje opće prihvaćeni, primjenjivi komunikacijski atributi jer vezani žanrovi imaju odvojene uloge. Ipak se može odrediti djelomični tijek jer se, na primjer, šefu obraćamo drugačije nego prijatelju. Što je osobnija i intenzivnija interakcija na internetu, strože se primjenjuju prije spomenute smjernice upotrebe internetskoga jezika. Drugim riječima, ne postoji jezična varijacija koja je primjenjiva na sveobuhvatni komunikacijski kontekst na internetu zbog toga što su norme i navike primjenjive samo u danoj komunikacijskoj vrsti (Bódi, 2015).

Prema Zoltánu Bódiju, pravila se mogu postaviti samo na žanrovski specifičan način, stoga su osnovne osobine blogova sloboda, relativizacija i subjektivno tumačenje formalnih i ostalih ograničenja, uz njihovu posebnu primjenu. Jezik bloga je raznolik i poprilično funkcionalan. Slično tome, najinteraktivniji žanrovi komunikacije na internetu koriste pisanu verziju govorenoga jezika. Tekstovi koji odražavaju zahtjev za trenutačnom komunikacijom i učinkovitosti su rezultat kreativne primjene tradicionalnih pravila pisanja, stoga je cilj proizvesti najekspresivniji tekst na najjednostavniji mogući način (Bódi, 2010). Štoviše, sukladno većini komunikacijskih žanrova na internetu, tradicionalno

kodificiranje u slučaju blogova postaje relativno; rezultat je samoreglirajućega stava blogera i ciljane publike. Norme i uzorci objektivne stvarnosti oblikovani prema pravilima virtualne okoline vidljivi su u zamjeni empatičnih elemenata, sinkronoj komunikacije i relativnoj spontanosti izjava. Zbog predstavljanja auditivnih osobina usmene komunikacije, razgovori putem uređaja koji omogućuju trenutačnu razmjenu poruka odražavaju osobine sekundarne pismenosti, posebno kolokvijalnoga jezika.

Prema Griceovom modelu važnosti i načina, uspjeh diskursa na internetu zahtijeva višu razinu predznanja i individualnoga truda primatelja nego u slučaju tradicionalne pismenosti (Bódi, 2005). Stoga, grafičko okruženje implicira metodu čitanja različitu od one linearnoga pristupa. Dekodiranje vizualnih informacija stvorenih na naprednim tehnološkim uređajima zahtijeva novu dimenziju razumijevanja pročitanaoga, dok prijenos poruka zasnovan na slici i vizualna informacija, zajedno sa strukturom teksta, tipografskim alatima i znakovima, igraju ključnu ulogu u razumijevanju teksta (Törteli Telek, 2016).

Lingvisti su skloni mišljenju da vezane žanrovski-specifične gramatičke i tekstualne osobine ne prelaze granice grupnoga jezika. Oni se također slažu da dok god takva upotreba jezika ne uzrokuje sveukupne promjene sustava pravopisa i formalnih pisama, uspostavljene norme i ograničenja mogu biti opušteno.

Utjecaj internetskoga jezika

Iako je prije pojave interneta bilingvalni kontekst prekograničnih područja u kojima se govori mađarski jezik (jezik susjednih naroda) imao najveći utjecaj na mađarski jezik, danas najdinamičnije promjene izazivaju nove komunikacijske tehnologije i digitalna kultura (Szűts, 2016). Razlog tomu je prvenstveno činjenica što tradicionalni formalni i predstavljački kriteriji karakteristični za pisanje nisu značajni kao u interakciji na internetu. Sa sigurnošću se može ustvrditi da otkloni od standardnoga pravopisa ili gramatike nisu uzrokovani manjkom znanja, već nezadovoljavajućim nastojanjima ispravka, idiosinkratičnom i kreativnom upotrebom lingvističkih komponenti, uz potrebu za izražavanjem emocija, grupnom jezičnom povezanosti i osnaživanjem vizualnih aspekata poruke (Bódi, 2004c).

Ranije je pisanje u većoj mjeri zahtijevalo planiranje, točnost, gramatičku ispravnost i primjerenu rečeničnu strukturu. Danas računalo i značajke alata za obradu teksta uklanjaju poteškoće koje su bile prisutne u pisanju i ispravljanju ranijih tekstova. Prema tome, tekst se može ponovo napisati, obrisati ili potpuno promijeniti. Međutim, upotreba programa za obradu teksta dovela je do novog problema - pretjerivanja u procesu pisanja. Relativna lakoća pisanja vodi nagomilavanju rečenica u kojemu se prava poruka gubi, tj. fatički vezivni elementi dobivaju prioritet nauštrb odgovarajućega značenja i pažljivo oblikovanoga teksta. Nadalje, već narušene vještine sastavljanja teksta još su više oslabljene dodatnom osobinom interneta, intertekstualnošću (Buda, 2011).

Elementi slenga koji se javljaju na internetu i u drugim elektroničkim medijima imaju značajan utjecaj na upotrebu jezika, posebno mlađih generacija. Stoga alati digitalne komunikacije i informiranja u današnje vrijeme otvaraju obećavajuće polje istraživanja.

Koji je stvarni utjecaj medija i sveprisutnoga interneta ili svjetske mreže na upotrebu jezika mladih ljudi? Većina istraživača koji se bave tim pitanjem slažu se da negativan utjecaj ne postoji jer, od trenutka kad postaju redovni korisnici interneta, pravopisne vještine i vještine sricanja mladih su stabilne te se i njihov rječnik može dodatno proširiti. Štoviše, pojedini akademici ne pripisuju navedene promjene isključivo internetu jer je korespondencija ili komunikacija unutar skupina školske dobi oduvijek sadržavala elemente slenga, skraćenice i igre riječima; štoviše, dosjetke su također korištene prije postmodernoga doba (Szabó, 2012).

Dok zajednica lingvisti često kritizira internetski jezik zbog njegove prenamagane osobine inovacije zasnovane na kombinaciji slikovnih i verbalnih sastavnica, upravo je taj jezik, stvoren integracijom slike i riječi, prirodno i svakodnevno sredstvo komunikacije 21. stoljeća. Ipak treba napomenuti da besprimjerne uzorke lingvističke kreativnosti ne prihvaćaju svi.

Također, potrebno je istaknuti da su Kazinczy i njegovi suvremenici koristili komunikacijske tehnike nalik na *chat*. Iako se pisalo perom, skraćenice, kombinacija brojeva i slova te pisanje koje oponaša govorni jezik mogu se primijetiti u školskim tekstovima ili privatnim spisima i zabilješkama nastalim prije pojave interneta (Szabó, 2012). Velika razlika između upotrebe jezika onda i sada jest u tome da su prije brojevi čitani na latinskom (*8ber = October*), a trenutačni internetski žargon koristi engleske riječi i izraze (*Jó8* znači „laku noć“ [“*good night*”] jer „osam“ [“*eight*”] zvuči kao mađarska riječ “*éjt*”). Naime, skraćenice s novim, posebnim odlikama upotrebe mrežnoga jezika imaju stoljećima dugu povijest koja ukazuje da se umjesto jezika mijenjaju jedino komunikacijski trendovi koji koriste uspostavljene smjernice.

U književnosti 19. i 20. stoljeća upotreba slenga i stila pisanja koji oponaša govor široko je prihvaćena, posebno u dijalozima između likova, a neki su naslovi odražavali oblike slične današnjoj upotrebi jezika na internetu. Dok su izrazi koji kombiniraju brojeve i slova korišteni puno prije pojave interneta, svjetska mreža i moderni mediji uvelike su doprinijeli njihovoj sveopćoj popularnosti (Szabó, 2012). Pojedinačne se ideje vrlo brzo šire na internetu, a integrirane su u komunikacijski i jezični arsenal gotovo neograničenoga broja korisnika.

Naše podsvjesne jezične vještine u podlozi su prihvaćanja lingvističkih inovacija i primjena novih jezičnih elemenata jer se prilikom usvajanja nove riječi oslanjamo na stečeno znanje jezika. Ipak, prihvaćanje novoga izraza nije stvar pojedinaca jer se radi o kolektivnom činu jezične zajednice u kojoj postoji svijest o raznolikim normama u pozadini govora i svih oblika izražavanja. Moguće je da se riječi ili izrazi stvore slučajno ili anonimno zbog nedostatne osobne identifikacije koja karakterizira komunikaciju na internetu. Međutim, prihvaćanje novih izraza ne može biti anonimno zbog toga što je jezična zajednica ta koja treba prepoznati logiku u pozadini tvorbe riječi. Prirodno je da korisnici slijede trend integracije ili uključivanja sastavnica engleskoga jezika u usmenu i pisanu komunikaciju, što odražava određenu logiku i stvaranje slike dobre informiranosti i svjetovnosti (Mezei, 2015).

Integracija izraza oblikovanih u medijskom kontekstu postmodernoga doba određeno je popularnošću mrežnih platformi koje imaju milijune korisnika. Popularnost tih platformi temelji se na mogućnostima interaktivnosti, što vodi novim oblicima komunikacije ili jezičnoga ponašanja.

Interferencija između dvije vrste pisanoga jezika, tradicionalnoga pisanog jezika i onoga koji oponaša govor, prisutnija je što je veći broj tekstova stvorenih za javnost i veliki broj ljudi, poput komentara, foruma i blogova. Posljedično, povezane stilističke, strukturalne, lingvističke i pravopisne značajke utječu na čitatelje u sličnoj mjeri kao i prijašnji, službeno ispravljani i uređivani tekstovi. U ovom spontanom procesu počinjemo smatrati česte tekstualne i stilističke osobine internetskih tekstova normom, a kako tekstovi koji nisu internetski postaju sve rjeđi, češće korišten pisani izričaj može korisniku služiti kao uzorak za oponašanje (Prószéky, 2017).

Ostaje odluka treba li ovaj proces promatrati kao poboljšanje jezika ili doprinos njegovoj propasti. Postoje jaki argumenti za obje strane. Oni koji koriste pričaonice i krive nedostatak vremena ili svoje ispodprosječne vještine tipkanja nisu zabrinuti zbog gramatičkih ili stilističkih pogrešaka jer su njihovi tekstovi većinom privatne prirode i nisu stvoreni za potomke. Na isti način vjeruju kako njihove riječi u virtualnom prostoru mogu nestati, isto kao što nestaju riječi u opipljivoj okolini. Uprkos tomu, jezik pričaonica, sa svojim beskrajnim osobnim varijacijama, može oblikovati konvencije ili uspostaviti tradiciju (Pásztor Kicsi, 2010).

Nadalje, u radu opisujemo rezultate nekoliko istraživanja o učinku internetskoga jezika na govorni jezik ili narječje. Promjene su opipljive i vidljive: prirodna su posljedica dinamičnoga aspekta samoga jezika.

Ádám Porkoláb je proučavao navike pisanja mladih danas i na paradoksalan način utvrdio da upotreba tradicionalnoga, kodificiranoga, gramatički i pravopisno primjerenoga jezika nije privlačna i u ekstremnim slučajevima može voditi stigmatizaciji. Takva se anomalija može objasniti radikalnim promjenama koje utječu na upotrebu jezika u prethodnih 10-15 godina, a koja je većinom uzrokovana sve većom upotrebom interneta, pametnih telefona te polaganim i postupnim slabljenjem komunikacije licem u lice (Porkoláb, 2015). Takvi trendovi potiču mlade ljude da ih slijede.

U današnje vrijeme vidljiva je interakcija jezika mladih i internetske komunikacije, s uzajamnim učinkom koji se odražava u sklonosti mladih odbacivanju normi i poštovanju internih pravila komunikacije u grupi. Kršenje lingvističkih i komunikacijskih normi odražava namjeru odvajanja od gramatički i stilistički primjerenije komunikacije starijih govornika, uz potrebu uspostavljanja idiosinkratičnih modusa izražavanja (Porkoláb, 2015). Drugim riječima, popularnost određenoga stila pisanja ovisi o psihološkim čimbenicima, uključujući jaku želju za pripadanjem danoj vršnjačkoj skupini.

Kao najuočljiviju posljedicu informacijskoga društva, Zsófia Buda navodi brži tempo života nego ikada prije. Utjecaj ubrzanoga životnog stila na jezik je raznolik. Brzina mreže i komunikacijska situacija koja zahtijeva neodgodivu reakciju ne pogoduju promišljenom i misaonom sastavljanju tekstova (Buda, 2011). Nadalje, internetski

jezik sve više utječe na oboje – usmenu i pisanu komunikaciju (Laczkó, 2007), što je posebno vidljivo u pisanim radovima učenika.

Buda također ističe da je učeničko izražavanje pod značajnim utjecajem vremena koje provode ispred računala ili u pričaonicama, gdje brzina komunikacije vodi razvoju specifične upotrebe jezika, uvelike različite od prihvaćenih normi. Korisnici ove vrste komunikacije vjerojatnije će pokazivati znakove sekundarne usmenosti, oboje u formalnim ili vođenim sastavcima i u živom govoru (Buda, 2011). Njezino je istraživanje potvrdilo hipotezu da je trajanje upotrebe interneta proporcionalno opadanju vještina pisanja pojedinca.

Viktória Simon također je potvrdila navedene rezultate svojim otkrićem zamjene kodova između internetskoga jezika i tradicionalnoga pravopisa. Dok se takvo miješanje kodova može primijeniti prvenstveno u slučaju manje formalnih, opuštenijih komunikacijskih situacija ili konteksta, vrijeme provedeno na internetu i upotreba internetskoga jezika nemaju utjecaja na miješanje navedenih kodova. Dokazano je da se zamjena kodova događa kada tradicionalna pravopisna pravila nisu u potpunosti usidrena ili kada su pravila pisanja popustljivija, kao u slučaju interpunkcije (Simon, 2014).

Pisani radovi učenika odražavaju sve prisutniji trend dominacije značajki usmene komunikacije u pisanom jeziku. Zbog različitih komunikacijskih situacija, tj. drugačijih pravila pisanoga jezika, koji podrazumijeva neinteraktivnu komunikacijsku situaciju, svi učenici bi od početka obrazovanja trebali biti svjesni razlika između govorenoga i pisanoga jezika. U učeničkim sastavcima sve su prisutniji govorni žargon ili sleng, tj. sintaksa, leksik, stil i vezane pogreške spontanog govora, što čini razlikovanje višestrukih slojeva stila svakodnevnim izazovom. Sve veći broj pravopisnih pogrešaka javlja se ponajprije zbog toga što manje pišemo. Svakodnevne poruke (tekstualne poruke, pričaonice, e-poruke) toliko su se približile govornom jeziku da je privilegirana pozicija pažljivo oblikovanoga pisanoga jezika u opasnosti. Stoga, učitelji mađarskoga jezika i književnosti trebaju dati prioritet poučavanju vještina pisanja i osvješćivanju razlike između usmenih i pisanih jezičnih registara kod učenika (Vallent, 2008).

Mlađa generacija ne samo da dobiva informacije na internetu, već također uči upotrebu jezika i jezično ponašanje iz medija. Nove komunikacijske tehnologije preoblikuju uspostavljene jezične norme. Tekstovi dostupni na internetu nisu uvijek pisani na jasan, vješt način, a njihov je stil miješan (Bartha, 2018). Iako su učenici svjesni da osnovni principi jezične kulture zahtijevaju upotrebu mađarskoga jezika prema uspostavljenim normama, potreba praćenja trendova i fiksirane navike također dovode do promjena u njihovom pisanom izričaju.

Iako upotreba internetskoga jezika još nije dovela do promjena u sveukupnom sustavu, Árpád Zimányi tvrdi da je prisutno slabljenje i opuštanje uspostavljenih normi i formalnih zahtjeva koji se, između ostaloga, odnose na sricanje i stil službenoga pisanog jezika (Piskolti, 2011).

Dalma Bartha smatra kako se internetsku komunikaciju ne bi trebalo smatrati nepotpunom i netočnom verzijom jezika, već novom kvalitetom jezika. Najveća

prednost ili najjači aspekt ovoga novoga registra je sve veća uloga dijaloških elemenata u pisanju. Prema tomu, pisanje se odlikuje kolokvijalnim stilom, a brzina i vrijeme postaju važniji od kvalitete, primjerenoga stila i strukture. Ubrzani prijenos podataka, kao najkorisnija osobina interneta, uvjetuje pojavu novoga jezika i pravila, uz jezične norme koje se razlikuju od uspostavljenih dijalektalnih normi (Bartha, 2018).

Ádám Nádasy, pak, potiče upotrebu stranih riječi. Njegova pozicija može se okarakterizirati kao „jezični liberalizam” i dok je s jedne strane potencijalno ironično njegovo prizivanje što je moguće većega broja stranih riječi, on nedvojbeno smatra da masovni prodor stranih riječi u mađarski jezik predstavlja njegov gradivni element (Mezei, 2015).

Tamás Kruzsliz i drugi istraživači ukazuju na sve veći učinak elektroničkih medija na kulturu i upotrebu jezika mlade generacije. Promjena izazvana internetom i dominacijom engleskoga jezika povijesna je promjena koja daje zamah miješanom jeziku prisutnom u svim područjima komunikacije (Kruzsliz, 2013).

Iako je neupitan utjecaj komunikacije putem interneta i mobilnih telefona na upotrebu jezika, on ne vodi stvaranju novoga revolucionarnog jezika. Naime, iako je istina da internet razvija kreativnost, dajući zamah vlastitom slengu putem reinterpretacije termina iz stranih jezika ili inkorporacijom slenga u druga područja, zajedno sa stvaranjem novih riječi, daleko je od presedana.

U isto vrijeme, teško je odlučiti događaju li se otkloni od normativne upotrebe jezika zbog razvoja digitalnoga jezika ili zbog nedostatka zadovoljavajućih kompetencija (primjerenoga leksika, pravopisa i sintakse) u području materinskoga jezika. Digitalni alati omogućuju učenicima da rješenjima govornoga jezika premoste vlastite nedostatke vezane uz normativna očekivanja i postupke. Tekstovi stvoreni tom metodom smatraju se primjerenima digitalnoj komunikaciji, a nepoznavanje pravila standardne upotrebe jezika ne smatra se nedostatkom (Bíró, 2017). U vremenu koje dolazi najvažniji profesionalni izazov će biti razvijanje svijesti o danom problemu praćeno elaboracijom primjene postupaka evaluacije i tumačenja, što bi vodilo testiranju učinkovitosti digitalnoga jezika i kompetencija materinskoga jezika kao dvaju odvojenih čimbenika.

Pronalaženje primjerene jezične strategije ili u obranu internetskoga jezika

Moramo se prilagoditi osnovnom principu sociolingvistike: društveni aspekt jezika prirodan je kao i jezični aspekti društva (Péntek, 1998). Naime, telefonska komunikacija, komunikacija u pričaonicama i sve vrste elektroničke komunikacije odražavaju društveno važnu ulogu verbalne interakcije i upotrebe jezika (Andó, 2010). Drugim riječima, legitimnost i nužnost internetskoga jezika u raznim kontekstima razgovora ili tijekom internetske komunikacije ne trebaju se propitivati. Štoviše, treba izbjegavati statičnost i stalnost jezičnih sustava te ih učiniti plastičnima, tj. podatnima za oblikovanje ili formiranje prema promjenama u živom jeziku. Ovo je prirodan proces i nusprodukt evolucije jezika.

Klasični fokus poduke materinskoga jezika svakako treba uključiti ovu temu zbog toga što je svijest o medijima posebno važan obrazovni cilj. Učenike treba poučiti razlikama između raznih digitalnih i tradicionalnih komunikacijskih uređaja, konteksta i vezanih komunikacijskih oblika, uz poučavanje svjesne upotrebe potonjih. Poželjno je da učitelji ukažu na pravila komunikacije i pokažu razna obilježja jezika kako bi eliminirali miješanje raznih lingvističkih konteksta i nesvjesnu ili neobaviještenu upotrebu jezika (Kruzsliz, 2013). Na ovaj način bilo bi moguće izbjeći kategorizaciju upotrebe jezika zasnovanu na dihotomiji “valjalo-nevaljalo”, tj. “primjereno-neprijemljivo”. Puno je konstruktivnije i učinkovitije pomoći učenicima da shvate kako su varijacije jezika povezane s različitim kontekstima te da bi se u formalnim komunikacijskim situacijama, uključujući školu i razne institucije, trebala upotrebljavati standardna verzija jezika, dok su u neformalnim kontekstima, poput obitelji ili prijatelja, prihvatljivi nestandardni elementi jezika, poput onih u dijalektima.

Géza Balázs upozorava da još uvijek nismo razradili strategiju i nismo se spremni nositi s učinkom informacijskoga svijeta na našu kulturu, jezik i ponašanje. Informacijsko društvo stvara novu jezičnu arenu, evoluirala iz usmenosti kroz pisani jezik, sve do stanja usmenosti manipulirane tehnologijom i pisanoga jezika koji podsjeća na kolokvijalni govor (Balázs, 2011).

U svom odgovoru sve većoj dominaciji internetskoga jezika, Zoltán Bódi zagovara novu jezičnu strategiju i nastoji poučiti učenike da uoče oboje pisana i nepisana pravila komunikacije (Bódi, 2000). Prema tomu, trebalo bi ilustrirati upotrebu jezika primjerenu situaciji, a dane tekstove shodno analizirati i evaluirati.

Učenici bi također trebali steći vještinu zamjene kodova iz područja sociolingvistike i znati odabrati najprimjerenije kodove u određenoj situaciji. Oboje u vanjskom virtualnom svijetu i školi, učenici bi trebali znati razlučiti tekstove i komunikacijske situacije u kojima mogu odstupiti od pravopisnih normi od onih koji od njih zahtijevaju da slijede pravila ispravnoga pisanja. Posebnu pažnju treba posvetiti pravopisnim praksama i praksama sricanja te prepoznavanju situacija koje zahtijevaju primjereno pisanje. Odabir odgovarajućega teksta i praktična primjena može povećati učinkovitost poučavanja točnoga pisanja i interpunkcije (Antalné, 2008).

György Szépe tvrdi kako je moguće da pravila i smjernice pisane komunikacije u službenoj, javnoj i privatnoj sferi postanu više žanrovski specifična. To bi nam omogućilo ponovno razmatranje uspostavljenih jezičnih normi nužno zbog decentraliziranoga okvira virtualne jezične zajednice u kojemu su pojavni oblici jezičnih normi različiti (Szépe, 2012).

Pojava i sve veća popularnost novoga jezika rezultat je svjesnoga izbora pismenih ljudi i dostupnosti vezanih lingvističkih i konceptualnih mogućnosti. Taj proces omogućit će nam da postanemo dio sve bržega globalnog protoka informacija i ciljanoj lokalnoj zajednici izrazimo konceptualne odnose i emocije koje određuju našu svakodnevicu (Szécsi, 2015).

Prema Valériji Juhász, integracija konvencionalnoga pisanja u internetskoj komunikaciji ne funkcionira jer je potrebno razlikovati pisani jezik od pisanja kao sredstva za